

Priloga 3 – Mednarodna primerjava

Mednarodna primerjava obsega podrobnejši pregled strukture in vsebine strateških dokumentov s področja prilagajanja podnebnim spremembam po izbranih državah ter širši pregled aktivnosti po vseh evropskih državah.

Pregled strukture in vsebine strateških dokumentov s področja prilagajanja po izbranih državah

Država	Struktura strategije					Vsebina strategije		
	Strokovna izhodišča	Cilji in namen	Vključeni sektorji	Spremljanje izvajanja	Drugo	Vrsta ukrepov (smernice ali konkretni ukrepi)	Primer ukrepa/usmeritve	Primer cilja/namena
Velika Britanija	Pripravljena je bila Ocena tveganj in priložnosti	Niso točno določeni/izpostavljeni (samo posredno)	7	Kvantitativni in kvalitativni kazalniki		Smernice in konkretni ukrepi	Glej obrazložitev spodaj	Glej obrazložitev spodaj
Nemčija	Podnebni scenariji	Določen je dolgoročni cilj in koraki za njegovo dosego	13+1	Evalvacija je predvidena – poročila in vzpostavljeni kazalniki		Niso konkretno podani (podane so splošne smernice in povzetki ukrepov sektorskih politik)	Glej obrazložitev spodaj	Glej obrazložitev spodaj
Danska	4. poročilo IPCC	Namen je določen (v obrazložitvi kako ga doseči so posredno predstavljeni tudi cilji)	11	Naloga medresorske delovne skupine		Podani trije konkretni ukrepi in smernice za nadaljnje izboljšanje prilagajanja	Glej obrazložitev spodaj	Glej obrazložitev spodaj
Španija	Preliminarna ocena učinkov vplivov podnebnih sprememb v Španiji	Namen in začetni cilji so določeni	15	Ni neposredno predvideno		Podani so konkretni ukrepi (so pa to bolj splošni ukrepi – na ravni priprave podlag)	Glej obrazložitev spodaj	Glej obrazložitev spodaj

Velika Britanija

Izhodišče za pripravo Nacionalnega programa za prilagajanje na podnebne spremembe je bila Ocena tveganj in priložnosti zaradi podnebnih sprememb. V procesu priprave te ocene so na podlagi podnebnih scenarijev, ki jih je objavila Defra leta 2009 in na podlagi poznavanj sektorjev najprej prepoznali 700 tveganj. Kasneje so jih znižali na 100. Končni dokument Ocena tveganj zaradi podnebnih sprememb je povzetek vseh izpostavljenih tveganj in priložnosti evidentiranih v večletnem procesu njene priprave, ki so predstavljeni po 11 sektorjih. V ta proces je bilo vključeno na stotine deležnikov (področnih in podnebnih strokovnjakov, političnih odločevalcev, posameznikov itn.).

Namen in cilji v programu niso eksaktno določeni. Se pa iz uvodnega besedila lahko razbere, da je namen tega dokumenta s kombinacijo politik in ukrepov, ki jih obsega omejiti tveganja in izkoristi priložnosti podnebnih sprememb in na tak način omogočiti uspešno prilagajanje na podnebne spremembe.

V programu je sedem sektorjev, ki so precej splošno opredeljeni: zgradbe, infrastruktura, zdravje in odporna družba, kmetijstvo in gozdarstvo, naravno okolje, posel, lokalna samouprava.

Za spremljanje izvajanja programa so predvideli kvantitativne in kvalitativne kazalnike. Na osnovi njihovih rezultatov se nato predvideva, da bo pod-odbor iz Odbora za podnebne spremembe pripravile vsaki dve leti poročilo o napredku pri izvajanju ukrepov in politik iz nacionalnega programa.

Smernice in ukrepi so podani po sektorjih. Njihov cilj je zmanjšati izpostavljenost tveganja – posredno torej lahko izvemo, da so cilji programa prilagajanja dejansko izvedba predstavljenih ukrepov in politik.

Primer podane smernice: *Skupnosti in skupine v civilni družbi ukrepajo tako, da zagotovijo odpornost na ekstremne vremenske dogodke in vplive podnebnih sprememb.*

Primer konkretnega ukrepa: *Oceniti, pregledati Okvir strategije o invazivnih tujerodnih vrstah v Veliki Britaniji.*

Nemčija

Nemčija pred pripravo Strategije prilagajanja na podnebne spremembe ni pripravila Ocene tveganj. Oceno tveganj – opredelitev kaj vplivi predstavljajo za posamezne sektorje so opisno naredili kar v sklopu strategije (ni bilo uporabljenih nekih znanstvenih metod). Glavno strokovno podlago so jim predstavljali podnebni scenariji. Iz njih so z opisno metodo prišli do vplivov podnebnih sprememb, v nadaljevanju so na tej podlagi opredelili 13 na podnebne spremembe ranljivih sektorjev in predstavili še predvidena tveganja in priložnosti po teh sektorjih (vplive so opredelili z opisno metodo).

Dolgoročni cilj strategije je z ohranitvijo ali celo izboljšanjem prilagodljivosti naravnega, družbenega in ekonomskega sistema zmanjšati ranljivost zaradi posledic podnebnih sprememb ob tem pa izkoristiti nove priložnosti.

Med 13 sektorji so: zdravje ljudi, zgradbe, vode, prst, biotska raznovrstnost, kmetijstvo, gozdarstvo in upravljanje gozda, ribištvo, proizvodnja energije, bančništvo, promet in prometna infrastruktura, trgovina in industrija, turizem in dodatno medsektorsko področje: prostorski in regionalni razvojni načrti ter civilna zaščita.

Konkretnih ukrepov po sektorjih v strategiji ni. Po posameznih sektorjih so na podlagi podnebnih scenarijev besedilno predstavljeni vplivi podnebnih sprememb iz katerih avtorji v nadaljevanju po principu sklepanja pridejo do nekih splošnih ocen tveganja ter priložnosti. V nadaljevanju so podane splošne smernice kako ta tveganja zmanjšati in priložnosti izkoristiti. Večkrat smernice samo nakazujejo na sektorske politike, v katerih so pripravljene posamezni ukrepi prilagajanja.

Primer takšne smernice, povzetka iz sektorja *biotska raznovrstnost*: *Veliko predvidenih ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti pomaga ohranjati ali celo krepiti prilagoditvene sposobnosti naravnih sistemov ... Implementacija takšnih ukrepov, ki so zapisani v Nacionalni strategiji za biotsko raznovrstnost in so se nekateri tudi že začeli izvajati, je prav tako še en pomemben element Strategije prilagajanja na podnebne spremembe v Nemčiji.*

Prvi del evalvacije bo predstavljalo poročilo o izvajanju aktivnosti in napredku strategije. Sočasno se bo pripravilo kazalnike za spremljanje prilagoditvenega koncepta in predvidenih ukrepov. Vendar so to šele smernice. Postopek evalvacije v strategiji pa še ni točno določen.

Danska

V strategiji so na podlagi 4. poročila IPCC predvideli najverjetnejše vplive podnebnih sprememb na Danskem v prihodnosti (večja količina padavin, milejše zime, toplejša poletja, višja gladina morja, več vetra, več ekstremnih vremenskih dogodkov. To je bilo izhodišče za opredelitev glavnih izzivov po sektorjih in hkratno oceno njihove ranljivosti. Izpostavili so 11 najbolj ranljivih sektorjev: Obale, nasipi in pristanišča; Zgradbe in infrastruktura; Oskrba z vodo; Oskrba z energijo; Kmetijstvo in gozdarstvo; Ribolov; Upravljanje narave; Načrtovanje rabe tal; Zdravje; Pripravljenost za reševanje; Zavarovalništvo;

Izhajajoč iz izpostavljenih izzivov (vplivov po sektorjih) po sektorjih so v nadaljevanju opisno, za vsak sektor posebej, predstavili še kako se nanje odzvati v obdobju naslednjih desetih let (smernice za obvladovanje izzivov).

Namen: Vlada želi z ozaveševalno kampanjo in vzpostavitev področja za podnebne spremembe le-te vključiti v načrte in razvojne usmeritve, in to tako, da bodo javne oblasti, podjetja in prebivalci pridobili najboljšo možno podlago za odločanje ali, kako in kdaj podnebne spremembe upoštevati pri aktivnostih na svojem področju.

Za doseg zastavljenih posredno podanih ciljev in namena so opredeljeni trije splošni ukrepi:

- *Izvesti ciljno informacijsko kampanjo, ki vključuje vzpostavitev spletnega portala*
- *Priprava raziskovalne strategije, ki bo vključevala vzpostavitev koordinacijskega telesa – ta bo zagotavljal, da se bodo danski raziskovalci na področju podnebja bolj posvečali vprašanjem prilagajanja*
- *Vzpostavitev organizacijskega okvirja v katerem bo tudi skupina za zagotavljanje horizontalne koordinacije prilagajanja – ta bo zagotavljala koordiniranje naporov javnih oblasti*

Na koncu so podane še številne splošne smernice in različne konkretne aktivnosti, ki jih bo na področju prilagajanja na Danskem v prihodnje še potrebno izvesti. Npr.: *Obstaja potreba za razvoj in pregled obstoječih metod za analizo izvajanja ukrepov prilagajanja na podnebne spremembe ...*

Metodologija za spremljanje izvajanja Strategije prilagajanja ni predstavljena. Izpostavljene so samo naloge Koordinacijske skupine in Informacijskega, ki naj bi med drugi skrbela tudi za monitoring nacionalnih in mednarodnih raziskav s področja prilagajanja na podnebne spremembe in za pripravo poročil o prilagajanju na Danskem.

Španija

Strokovna izhodišča za pripravo dokumenta sta bila Preliminarna ocena učinkov vplivov podnebnih sprememb v Španiji in podnebni scenariji za Španijo ter različni podatki o posameznih sektorjih.

Na podlagi opredeljenih vplivov podnebnih sprememb po sektorjih iz Preliminarne ocene učinkov vplivov podnebnih sprememb v Španiji so izpostavili 15 najbolj ranljivih sektorjev: biotska raznovrstnost, vodni viri, gozdovi, kmetijstvo, obalna območja, lov in ribolov na v celinskih vodah, gorata območja, prsti, ribolov in ekosistemi v pristaniščih, promet, zdravje ljudi, industrija in energetika, turizem, finance in zavarovalništvo, urbanistično planiranje in konstrukcije.

Za vsak sektor so izpostavili ključne vplive – izzive, ki jih podnebne spremembe prinašajo. Kot primeren odziv nanje za zmanjšanje tveganja so izpostavili različne ukrepe, konkretne vendar bolj na ravni priprave podlag za kasnejšo konkretno izvedbo ukrepov. Npr: *Narediti karto ranljivosti biotske raznovrstnosti; Razvoj sistema bioloških kazalnikov za pripravo ocene vplivov;*

Namen in cilji: Namen Plana za prilagajanje je bil nadaljevati proces razvijanja znanja in krepitev kapacitet potrebnih za njegovo udejanjenje. Začetni cilji plana so:

- Razvoj regionalnih podnebnih scenarijev za Španijo
- Razvoj in aplikacija metod ter orodij za oceno vplivov, ranljivosti in prilagoditvenih sposobnosti na podnebne spremembe za vse relevantne socioekonomske sektorje in ekosisteme
- Itd.

Evalvacija izvajanja Plana za prilagajanje ni predvidena.

Tabela: Širši pregled strateških dokumentov s področja prilagajanja po evropskih državah

Država	Pripravljalavec dokumenta	Naslov (če obstaja prevod v angleščino je v angleščini)	Leto nastanka	Jezik	Obseg	Komentar na strukturo/vsebino
Avstrija	Ministrstvo za okolje, kmetijstvo, gozdarstvo in upravljanje z vodami	The Austrian Strategy for Adaptation to Climate Change	2012	angleščina	142 strani	Celovit in obsežen dokument; smiselna struktura z dodatki o primerih dobrih praks in nadaljnjih korakih
Belgija	Zvezna in deželne vlade	Belgium National Climate Change Adaptation Strategy	2010	angleščina	54 strani	<i>Celovit dokument; Vplivi in prilagajanje je obravnavano po področjih; Podaja smernice za pripravo akcijskega načrta.</i>
Češka	Ministrstvo za okolje	National Programme To Abate the Climate Change Impacts in the Czech Republic	2015	angleščina	110 strani	Po uvodu so na splošno predstavljene podnebne spremembe in njihovi globalni vplivi ter podnebne spremembe kot globalni problem. V nadaljevanju sledi predstavitev vplivov na ravni Češke, pregled izpustov toplogrednih plinov in njihovih projekcij za naprej do 2030. Sledita poglavji o ukrepih za zmanjševanje emisij TGP in za prilagajanje po sektorjih (4 sektorji na 2 straneh). V predzadnjem poglavju so predstavljeni predvideni stroški zmanjševanja izpustov TGP, v zadnjem pa cilji in prioritete Češke na področju podnebnih sprememb v okviru EU in UNFCCC. Obsežen dokument pretežno namenjen blaženju. O prilagajanju so samo 2 strani. Na splošno so predstavljeni vplivi in smernice za izvedbo ukrepov prilagajanja v štirih sektorjih – precej na splošno!
Danska	Ministrstvo za klimo in energetiko	Danish Strategy for adaptation to a	2008	angleščina	52 strani	Izpostavili so izzive po posameznih sektorjih, državni spletni portal za prilagajanje, strategij nadaljnjih raziskav in smernice za nadaljnje delo

		changing climate				
Finska	Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo	National Adaptation Strategy	2005	angleščina	16 strani	Na začetku je predstavljena metodologija priprave strategije in njeni elementi. Sledi predstavitev podnebnih sprememb na finskem, opredelitev vplivov in nabor ukrepov po medsektorskih področjih in tudi po ključnih sektorjih . Obravnavani so tudi morebitni vplivi zaradi podnebnih spremembe na mednarodni ravni. Na koncu izpostavljajo predvidene nadaljnje korake. 20. 11. 2015 so pripravili tudi Akcijski načrt za prilagajanje do leta 2020.
Francija	Observatoire national sur les effets du rechauffement climatique	Strategie nationale d/adaptation au changement climatique	2007	francoščina	97 strani	
Grčija			2015	grščina	103 strani	
Irska	National Climate Change Adaptation Framework	Oddelek za okolje, družbo in lokalno upravo	2012	angleščina	73 strani	Najprej obrazložijo kaj sploh je prilagajanje in zakaj je potrebno. Sledi poglavje, ki obravnava vplive, ranljivost in zmožnosti prilagajanja. Posebno poglavje je namenjeno upravljanju s problematiko, pregledu sektorskih načrtov, načrtom za ukrepe prilagajanja na lokalni ravni in smernicam za nadaljnje delo na tem področju. V prilogah je terminološki slovar in ostale uporabne smernice ter podlage pomembne za prilagajanje.
Italija	Strategia Nazionale di Adattamento ai Ambienti Climatici	Ministrstvo za okolje		italijanščina	197 strani	
Litva	Strategy for National Climate Management Policy 2013-2050	Ministrstvo za okolje	2012	angleščina – neuraden dokument	77 strani	Analitičen dokument, ki obsega pregled emisij (pomembno z vidika blaženja) in prilagoditvene možnosti.
Madžarska	Ministry	National	2008	angleščina	114 strani	Ni povezave na spletni platformi <i>Climate-ADAPT</i> .

	responsible for the environmental issues	Climate Change Strategy 2008-2025				Obsežen in celovit dokument. V njem je poleg prilagajanja obravnavano tudi blaženje, predstavljeni so podatki o podnebnih spremembah na madžarskem, koraki za implementacijo strategije in v prilogah terminološki slovar in seznam politik z ukrepi za blaženje in prilagajanje.
Malta	National Climate Change Adaptation Strategy	Ministrstvo za naravne vire in podeželje	2012	angleščina	64 strani	Na začetku je predstavljen seznam 72ih točk - ukrepov, ki naj bi se jih izvajalo na osnovi rezultatov strategije. V uvodu je nato predstavitev strategije, sledi pregled vključevanja prilagajanja v politike in zakonske podlage za to. V nadaljevanju je prilagajanje zasnovano po petih ključnih sektorjih, med njimi je tudi poglavje Tveganje, finančni učinki in prilagajanje.
Nemčija	Ministrstvo za okolje, ohranjanje narave in jedrsko zaščito	German Strategy for Adaptation to Climate Change	2008	angleščina	73 strani	Celovit dokument. Na začetku so predstavljene metode dela in cilji. Sledi predstavitev/utemeljitev podnebnih sprememb na svetovni in nacionalni ravni. V tretjem poglavju so predstavljene posledice in vplivi na splošno ter po sektorjih (14). Dodatno so predstavili nemški delež k svetovnemu prilagajanju, korake za pripravo akcijskega načrta in terminološki slovar.
Nizozemska	National Programme for Spatial Adaptation to Climate Change	Ministrstvo za stanovanja, prostorsko planiranje in okolje Ministrstvo za promet, javna dela in upravljanje z vodami Ministrstvo za kmetijstvo, naravo in kakovost hrane Ministrstvo za ekonomske	2007	angleščina	27 strani	Na začetku je splošna predstavitev podnebnih sprememb in ciljev na področju prilagajanja, v nadaljevanju pa še pristop za njeno pripravo, pričakovani rezultati in plan – organizacija kako doseči zastavljene cilje.

		zadeve				
Poljska	Polish National Strategy for Adaptation to Climate Change (NAS 2020) – <i>with the perspective by 2030</i>	Ministrstvo za okolje	2013	angleščina	59 strani	Splošna predstavitev okoliščin za pripravo dokumenta, cilji in razmere v svetu ter EU so predstavljeni na začetku. Sledi predstavitev podnebja in njegove spremenljivosti na poljskem, scenarijev do 2030 in podnebnih vplivov na ranljive sektorje ter območja (pričakovane podnebne spremembe in vplivi na 11 različnih področij ter območij.) Podrobno so predstavljeni tudi cilji ukrepi za prilagajanje do 2030. V zadnjem delu je predstavitev monitoringa za namene evalvacije izvedenih ukrepov in samega dokumenta in finančni okvir za izvedbo ukrepov prilagajanja.
Portugalska	Ministerial Resolution, Azores Climate Change Strategy, Madeira Climate Strategy	Ministrstvo za prostorsko načrtovanje, okolje in podeželje	2010, 2011, 2015	portugalščina	55, 31, 74 strani	
Romunija			2013	romunščina	73 strani	
Slovaška	Adaptation Strategy of the Slovak Republic on Adverse Impacts of Climate Change	Ministrstvo za okolje	2014	slovaščina	118 (Overview; Executive Summary – 10 str)	Predstavljeni so pristop, cilji, podnebne spremembe na Slovaškem, sistem ocene ranljivosti, obstoječe strategije in politike, raziskave, vplivi in predlagani prilagoditveni ukrepi po sektorjih/področjih (12), finančni okvir, predviden postopek implementacije in sistem za evalvacijo.
Švedska	An integrated climate and energy policy	Ministrstvo za okolje, Ministrstvo za energetiko, podjetništvo in komunikacije	2009	angleščina	4 strani	Združeni dokument za energetiko in podnebje. Jedrnata strategija po posameznih sektorjih z akcijskim načrtom – splošne usmeritve. Prilagajanje je le eno izmed 5 področij obravnavanih v tej politiki (»večji poudarek na prilagajanje podnebnim spremembam«).

Španija	Ministrstvo za okolje	The Spanish National Climate Change Adaptation Plan	2006	angleščina	22 strani	Strategija je jedrnata in precej splošna. Sklicuje se tudi na ostale dokumente (Predhodna ocena vplivov podnebnih sprememb iz leta 2005) in na kratko povzema njihove zaključke. Urednikovemu zelo povednemu nagovoru sledi splošna predstavitev problematike. V nadaljevanju so na kratko predstavljeni namen načrta, cilji, podnebni scenariji, izpostavljeni so sektorji (15) za oceno ranljivosti in vplivov na njih, predstavljen je okvir priprave načrta in predlagane so aktivnosti potrebne za zagotovitev učinkovitosti načrta v praksi. Osrednji del je namenjen predstavitvi vplivov na sektorje in področja po sektorjih. Ob tem so izpostavljene najbolj potrebne aktivnosti, ki jih je najprej potrebno izvesti za začetek celovitega in uspešnega prilagajanja. Na koncu je še terminološki slovar. <i>Struktura potencialno zelo primerna tudi za Slovenijo (stvar naše odločitve, kakšen bo obseg strategije).</i>
Velika Britanija	Oddelek za okolje prehrano in podeželje	The National Adaptation Programme	2013	angleščina	184 strani	Obsežen in celovit dokument nastal na podlagi rezultatov obširnih študij. Vsebinsko podroben, strukturno pregleden. Na začetku temeljito utemeljijo zakaj prilagajanje na podnebne spremembe. Izpostavljenih je sedem sektorjev in vsi so podrobno obravnavani. Vse, od predstavitev stanja – tveganj, priložnosti, do potrebnih ukrepov je podano po točkah. Skupaj jih je 278.